

Έλεν Κέλερ: Μαθήματα φωτός και αλήθειας από μία τυφλή κωφάλαλη.

/ [Γενικά Θέματα](#)

Η Έλεν Κέλερ γεννήθηκε στη δύση του 19ου αιώνα στον Αμερικανικό Νότο, το 1880. Όταν έγινε 19 μηνών, μια αιφνίδια ασθένεια της στέρησε για πάντα το φως και την ακοή της, αφήνοντάς την ένα «αγρίμι», που αδυνατούσε να κατανοήσει τον κόσμο γύρω της... Μέχρι που οι γονείς της προσέλαβαν μια ειδικά εκπαιδευμένη δασκάλα, ικανή να διδάξει στο 7χρονο πλέον παιδί τους, τρόπους και μεθόδους συνεννόησης και κατανόησης του γύρω κόσμου.

Και έτσι στην ανθρωπότητα ανέτειλε η μεγάλη συγγραφέας, δασκάλα και αγωνίστρια Έλεν Κέλερ, που δαπάνησε τη μακρά ζωή της βοηθώντας συνανθρώπους της με παρόμοια προβλήματα να γνωρίσουν και αυτοί τον κόσμο!

Βιώματα ζωής κι αγάπης

Η ιδιαιτερότητα ενός ανθρώπου σαν την Έλεν, κάνει την αφήγησή της ΜΟΝΑΔΙΚΗ, για την ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ και όχι θεωρητική βίωση, καταστάσεων σπάνιων, που δίνουν πλήθος ασυνήθιστων μαθημάτων.

Ήδη από την πρώτη σελίδα της αφήγησης, ο αναγνώστης ανακαλύπτει την ενότητα της ανθρώπινης φύσης, και την ανταποδοτικότητα των πράξεών μας, σε όλη την ανθρωπότητα και ιδιαίτερα στους ανθρώπους της δικής μας οικογένειας, (μια βασική Χριστιανική διδασκαλία). Αναφερόμενη στην καταγωγή της, η Έλεν Κέλερ γράφει: «Ένας από τους Ελβετούς προγόνους μου ήταν δάσκαλος για κουφούς στη Ζυρίχη. Η δε καταπληκτική σύμπτωση είναι ότι έγραψε κι ένα βιβλίο με θέμα την εκπαίδευσή τους. Φαίνεται είναι αλήθεια πως δεν υπάρχει βασιλιάς που να μην έχει κάποιο δούλο ανάμεσα στους προγόνους του, ούτε και δούλος που να μην έχει κάποιο βασιλιά ανάμεσα στους δικούς του». Μία πληροφορία της Έλεν για τον πρόγονό της, που δείχνει πόσο άρρηκτα οι πράξεις μας μπορούν να επηρεάσουν τους άλλους, (θετικά ή αρνητικά), ακόμα και τους απογόνους μας.

Πολλοί γονείς νομίζουν ότι αν το παιδί τους στον προγεννητικό έλεγχο του εμβρύου φανεί ότι θα γεννηθεί με προβλήματα υγείας, είναι ίσως καλύτερα γι' αυτό να το εκτρώσουν. Πόσο λάθος κάνουν! Γιατί δείτε πόσο απολάμβανε τη ζωή της, έστω και με αυτές τις ελάχιστες αισθήσεις της αυτό το τυφλό και κουφό κοριτσάκι: «Ακόμα και πριν έρθει η δασκάλα μου, το 'χα συνήθειο να περπατάω, χρησιμοποιώντας την αφή μου, πλάι στον τετράγωνο γερό ξύλινο φράχτη και με οδηγό την οσμή να βρίσκω τις πρώτες βιολέτες και τα κρίνα. Κι όταν ο θυμός μ' έπνιγε, εκεί πάλι έβρισκα καταφύγιο κι εκεί, μέσα στα δροσερά φύλλα και τη χλόη, έκρυβα το ξαναμμένο μου πρόσωπο. Τι χαρά που είχα όταν χανόμουνα σ' αυτόν τον λουλουδότοπο και πλανιόμουνα χαρούμενα εδώ κι εκεί, μέχρι που ν' ανακαλύψω ένα όμορφο κλήμα...» Γράφει για τα Χριστούγεννα: «Οι Χριστουγεννιάτικες προετοιμασίες ήταν πάντοτε μεγάλη χαρά για μένα. Φυσικά δεν ήξερα για ποιο λόγο γίνονταν όλα αυτά, αλλά χαιρόμουνα τις ευωδιές που πλημμύριζαν το σπίτι και τα κομματάκια ζυμάρι από τα τσουρέκια και τις πίτες που έδιναν σ' εμένα και τη Μάρθα για να καθόμαστε ήσυχες». Ένα βαριά ανάπηρο κορίτσι, που απολάμβανε τη ζωή της, τόσο, που συχνά ένιωθε ότι βρίσκεται και στον παράδεισο! «Γιρλάντες γιρλάντες κρέμονταν στην είσοδο και πλημμύριζαν τον αέρα με την ευωδιά τους, αμόλυντα από άλλη γήινη μυρωδιά και το πρωινό, λουσμένα στη δροσιά, ήταν τόσο απαλά και τόσο αγνά, που σκεφτόμουνα πως σίγουρα έτσι θα 'ναι στον κήπο του Θεού». Ποιος γονιός θα ήθελε να στερήσει από το ανάπηρο παιδί του αυτή την αίσθηση του Παραδείσου, χάριν ενός υποτιθέμενου «συμφέροντός» του, ώστε να του στερήσει την ευκαιρία να ζήσει στον υπέροχο κόσμο του Θεού;

Αφηγούμενη η Έλεν την «εγωιστική περίοδο» της ζωής της, πριν μάθει την έννοια της αγάπης και της συμπόνιας, τότε που όλα γύρω της λες και ήταν φτιαγμένα να την υπηρετούν, και ήθελε να διατάζει σαν άρχοντας τους γύρω της να κάνουν τα καπρίτσια της, γράφει: «Νομίζω πως καταλάβαινα πότε ασχημονούσα, γιατί ήξερα ότι η Έλλα, η νταντά μου, πονούσε όταν την κλοτσούσα κι όταν η οργή μου περνούσε ένιωθα κάτι σαν τύψεις. Αλλά δεν μπορώ να θυμηθώ καμιά περίπτωση που το αίσθημα αυτό να μ' εμπόδισε να ξαναφερθώ απαίσια κάθε που δεν πετύχαινα αυτό που ήθελα.» και «Η Μάρθα Ουάσιγκτον καταλάβαινε τα νοήματά μου και σπάνια έβρισκα δυσκολία στο να τη βάλω να κάνει ό,τι ήθελα. Μ' ευχαριστούσε να ασκώ εξουσία πάνω της και γενικά υπέκυπτε στην τυραννία μου προκειμένου να διακινδυνέψει να λογαριαστούμε με τα χέρια. Ήμουν δυνατή, ενεργητική, αδιάφορη για τις συνέπειες.» και «Η Μπελ το σκυλί μας, η άλλη μου συντρόφισσα... προσπάθησα να τη διδάξω τη γλώσσα μου... δεν έκανε αυτό που εγώ ήθελα. Αυτό μ' εξόργιζε κι έτσι το μάθημα τελείωνε πάντα με ξυλοδαρμό της καημένης της Μπελ». Και «Την ίδια περίπου εποχή κατάλαβα σε τι χρησιμεύει το κλειδί. Ένα πρωί κλείδωσα στην αποθήκη τη μητέρα μου και την ανάγκασα να μείνει εκεί πάνω από τρεις ώρες, γιατί οι υπηρέτες ήταν σ' ένα ξεχωριστό τμήμα του σπιτιού. Η μητέρα μου ταρακουνούσε την πόρτα κι εγώ καθόμουν στα σκαλιά και γελούσα έξαλλα, νιώθοντας τον κρότο που έκανε... Όταν ήρθε δασκάλα μου, η Μις Σάλιβαν, βρήκα γρήγορα την ευκαιρία να την κλειδώσω κι αυτή στο δωμάτιό της... πέρασαν μήνες για να τους ξαναδώσω το κλειδί». Και «Για πολύ καιρό θεωρούσα την αδελφούλα μου σαν παρείσαχτη. Ήξερα πως είχα πάψει να είμαι η μοναδική αγαπημένη της μητέρας μου κι αυτή η σκέψη με γέμιζε ζήλια. Καθότανε συνέχεια στα γόνατα της μητέρας μου, εκεί που άλλοτε ήταν η θέση μου, κι ήταν σαν να 'χε όλη της τη φροντίδα και το χρόνο... Όρμησα, άρπαξα την κούνια και την αναποδογύρισα με φούρια. Η αδελφή μου μπορεί και να σκοτωνόταν, αν δεν την έπιανε η μητέρα μου καθώς έπεφτε. Αυτά συμβαίνουν όταν περπατάμε στην κοιλάδα της διπλής μοναξιάς και δε γνωρίζουμε σχεδόν τίποτα για τη στοργή που γεννούν τα λόγια, οι πράξεις και η συντροφικότητα που δένουν τους ανθρώπους.». Και αλλού γράφει: «Στον κόσμο το σιωπηλό και σκοτεινό που ζούσα, δεν υπήρχε δυνατό αίσθημα τρυφερότητας».

Κι όμως, βαθιά μέσα της νιώθει την ανάγκη ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ και ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ με τους άλλους. Αλλά δεν ξέρει τον τρόπο! Δεν έχει ανακαλύψει ακόμα την σημασία του να είναι κάποιος «πρόσωπο»! Αλλά αν και δεν το είχε συνειδητοποιήσει, αυτό τελικά είναι που υποσυνείδητα αποζητούσε. Γι' αυτό γράφει: «Είχα αντιληφθεί πως η μητέρα μου και οι φίλοι μου δεν έκαναν όπως εγώ νοήματα, όταν ήθελαν να γίνει κάτι, αλλά μιλούσαν με το στόμα τους. Πότε πότε στεκόμουν ανάμεσα σε δυο ανθρώπους που συζητούσαν και άγγιζα τα χείλη τους. Δεν μπορούσα να καταλάβω και οργιζόμουν. Κουνούσα κι εγώ τα χείλη μου και χειρονομούσα χωρίς αποτέλεσμα. Αυτό μ' εξόργιζε τόσο πολύ μερικές φορές, που άρχιζα να κλοτσάω και να ξεφωνίζω μέχρι να πέσω κάτω απ' την εξάντληση». Και: «Στο μεταξύ η επιθυμία μου να εκφραστώ μεγάλωνε συνεχώς. Τα λίγα νοήματα που χρησιμοποιούσα επαρκούσαν όλο και λιγότερο κι επειδή οι άλλοι δεν μπορούσαν να με καταλάβουν, πάθαινα αυτές τις φοβερές εκρήξεις οργής και θυμού. Ένιωθα σάμπως άορατα χέρια να με κρατούσαν κι εγώ να προσπαθώ απεγνωσμένα να γλιτώσω. Πάλευα, (όχι πως ο αγώνας βοηθούσε σε τίποτα), αλλά το πνεύμα της αντίστασης ήταν πολύ ισχυρό μέσα μου. Συνήθως ξέσπαγα σε κλάματα και σωματική εξάντληση. Αν ήταν κοντά η μητέρα μου, σερνόμουν στην αγκαλιά της, αφόρητα δυστυχισμένη. Σύντομα η ανάγκη κάποιας επικοινωνίας έγινε τόσο επιτακτική, που τα ξεσπάσματα αυτά έγιναν καθημερινά και πολλές φορές σχεδόν κάθε ώρα». Και σε αυτή την ανάγκη επικοινωνίας τη βοήθησε η δασκάλα της, όπως ένας πνευματικός πατέρας στην πίστη, μας μαθαίνει να ξεπερνάμε την αυταρέσκεια, και να κοινωνούμε ανιδιοτελώς με την κοινωνία της Εκκλησίας και με τον Θεό. Την κατ' εξοχήν λειτουργία της Εκκλησίας, που είναι να κάνει τον «ατομιστικό άνθρωπο»: «πρόσωπο» και «αδελφό» με τους άλλους! Έτσι κι εκείνη μαθαίνει να αγαπά πλέον την αδελφούλα της τη Μίλντρεντ, που τόσο μισούσε. Προσέξτε τις εκφράσεις που χρησιμοποιεί για την αγάπη και την έννοια του

προσώπου, ως «ανθρώπινης κληρονομιάς»: «Αλλά αργότερα, όταν ξαναβρήκα την ανθρώπινη κληρονομιά μου, η Μίλντρεντ κι εγώ μεγαλώσαμε η μία μέσα στην καρδιά της άλλης και χαιρόμασταν πολύ να κάνουμε μαζί, πιασμένες χέρι – χέρι, μακρινούς περιπάτους, παρ’ όλο που ούτε αυτή καταλάβαινε τη γλώσσα των δαχτύλων μου, ούτε κι εγώ τα παιδιάστικα ψευδίσματά της».

Γράφοντας η Έλεν για την έλευση της αγαπημένης της δασκάλας, που την έβγαλε από αυτή την απομόνωση, παραλληλίζοντας αυτή την απελευθέρωση, με την απελευθέρωση του Ισραήλ από τη δουλεία των Αιγυπτίων, λέει: «...η μισ Σάλιβαν ήρθε το Μάρτιο του 1887. Έτσι βγήκα από την Αίγυπτο και στάθηκα μπροστά στο Σινά. Μια θεϊκή δύναμη άγγιξε το πνεύμα μου και του έδωσε φως. Κι έτσι είδα πολλά θαύματα. Απ’ αυτό το ιερό βουνό ήταν που άκουσα μια φωνή να λέει: “Η γνώση είναι αγάπη και φως και όραση”».»

Αγάπη! Πώς να μιλήσεις σ’ ένα κωφάλαλο και τυφλό παιδί για την αγάπη; Πώς να του δώσεις να καταλάβει μέσα από κώδικες συμβόλων αγγίγματος και αφής, το ύψιστο συναίσθημα του ανθρώπου, αυτό που τον κάνει όμοιο με τον Θεό; Μας διηγείται η Έλεν:

«Θυμάμαι εκείνο το πρωινό που για πρώτη φορά ζήτησα να μάθω τη σημασία της λέξης: «αγάπη». Δεν ήξερα ακόμη πολλές λέξεις. Είχα βρει στον κήπο μερικές πρώιμες βιολέτες και τις είχα φέρει στη δασκάλα μου. Αυτή πήγε να με φιλήσει, όμως εγώ εκείνο τον καιρό δεν ήθελα να με φιλάει κανείς άλλος εκτός απ’ τη μητέρα μου. Η μισ Σάλιβαν μ’ αγκάλιασε τρυφερά και συλλάβισε στο χέρι μου, «αγαπώ την Έλεν». «-Τι είναι αγάπη;» ρώτησα. Μ’ έσφιξε πιο σφιχτά πάνω της και

είπε: «Είναι εδώ». Πήρε το χέρι μου και τ' ακούμπησε πάνω στην καρδιά μου. Εγώ πρώτη συνειδητοποιούσα τους χτύπους της καρδιάς μου. Τα λόγια της με προβλημάτισαν πάρα πολύ, γιατί τότε δεν καταλάβαινα παρά μόνον ό,τι άγγιζα.

Μύρισα τις βιολέτες που κρατούσα στο χέρι και ρώτησα κάτι με νοήματα, κάτι με λέξεις: «Είναι αγάπη η γλυκύτητα των λουλουδιών;» «-Όχι», είπε η δασκάλα μου. Σκέφτηκα ξανά. Ο ζεστός ήλιος έλαμπε πάνω μας. «Δεν είναι αυτό αγάπη;» ρώτησα δείχνοντας προς τα κει που ένιωθα να 'ρχεται η ζέστη. «Δεν είναι αυτό αγάπη;»

Νόμιζα πως δεν υπήρχε τίποτα ομορφότερο απ' τον ήλιο που με τη ζεστασιά του κάνει το κάθε τι να μεγαλώνει. Όμως η μισ Σάλιβαν κούνησε το κεφάλι της κι εγώ μπερδεύτηκα κι απογοητεύτηκα ακόμη περισσότερο. Μου φαινόταν περίεργο πως η δασκάλα μου δεν μπορούσε να μου δείξει την αγάπη.».

Κι όμως, προσέξτε πώς το μικρό αυτό παιδάκι, μη έχοντας αίσθηση της αγάπης, του ύψιστου αυτού αγαθού, ονόμαζε «αγάπη», τα δείγματα της αγάπης του Θεού προς αυτό: τη θερμότητα του ήλιου, τη γλυκύτητα των λουλουδιών, κάθε αγαθό που με αγάπη ο ουράνιος Πατέρας μας, δίνει στα πλάσματά Του, ακόμα και σε αυτό το τόσο στερημένο! Όμως η αφήγηση της Έλεν για την αγάπη συνεχίζει:

«Μια δυο μέρες αργότερα ταξινομούσα χάντρες ανάλογα με το μέγεθός τους - δύο μεγάλες, τρεις μικρές και ούτω καθεξής. Έκανα πολλά λάθη και η μισ Σάλιβαν με διόρθωνε γιομάτη τρυφερή υπομονή. Τέλος βρήκα ένα πολύ μεγάλο λάθος στην ταξινόμηση και για μια στιγμή συγκέντρωσα την προσοχή μου στο μάθημα και προσπάθησα να σκεφτώ πώς θα έβαζα τις χάντρες στη σωστή τους θέση. Η μισ Σάλιβαν έπιασε το μέτωπό μου και συλλάβισε με αποφασιστική έμφαση, «Σκέψου».

Σαν αστραπή κατάλαβα πως αυτή η λέξη ήταν το όνομα της διαδικασίας που γινότανε μες στο κεφάλι μου. Αυτή ήταν η πρώτη μου συνειδητή κατάκτηση μιας αφηρημένης έννοιας.

Έμεινα για πολλή ώρα ακίνητη, δεν σκεφτόμουν τις χάντρες που είχα στα γόνατά μου, προσπαθούσα να ανακαλύψω τη σημασία της λέξης «αγάπη» με το φως της καινούριας μου ιδέας. Ο ήλιος ήταν κρυμμένος πίσω απ' τα σύννεφα όλη μέρα, και πού και πού έπιανε και καμιά μπόρα· όμως ξαφνικά ο ήλιος πρόβαλε μ' όλη τη λαμπρότητα του Νότου.

Ξαναρώτησα τη δασκάλα μου: «Δεν είναι αυτό αγάπη;»

«Η αγάπη είναι κάτι σαν τα σύννεφα που ήταν στον ουρανό πριν βγει ο ήλιος», απάντησε αυτή. Μετά, με ακόμη πιο απλά λόγια, που τότε δεν μπορούσα να καταλάβω, εξήγησε: «Δεν μπορείς να πιάσεις τα σύννεφα· αλλά αισθάνεσαι τη βροχή και ξέρεις πόσο χαίρονται τα λουλούδια και η διψασμένη γη όταν δέχονται τη βροχή ύστερα από μια ζεστή μέρα. Ούτε την αγάπη δεν μπορείς να την αγγίξεις· νιώθεις όμως τη γλυκύτητα που χύνει παντού. Χωρίς αγάπη δε θα ήσουν ευτυχισμένη, ούτε θα ήθελες να παίζεις».

Η υπέροχη αλήθεια έλαμψε στο νου μου· ένιωσα πως αόρατα νήματα απλώθηκαν και ένωσαν το δικό μου πνεύμα με το πνεύμα των άλλων».

Η Έλεν έμαθε τι σημαίνει αγάπη. Και αγάπησε τόσο, που σε όλη της τη ζωή, έμαθε να ξεχνάει τα δικά της «θέλω» για τα «θέλω» των γύρω της. Δείτε πώς περιγράφει τα πρώτα της Χριστούγεννα, μετά από τη νέα της δυνατότητα να επικοινωνεί με τους άλλους, με τον κώδικα των νοημάτων:

«Στο κέντρο της τάξης ήταν στημένο ένα ωραίο δέντρο που με τα κεράκια του τρεμόφεγγε στο απαλό φως και τα κλαδιά του ήταν φορτωμένα με παράξενα υπέροχα φρούτα. Ήταν μια στιγμή υπέρτατης ευτυχίας. Χόρευα και πηδούσα γύρω απ' το δέντρο σαν να 'μουν σε έκσταση. Όταν έμαθα ότι υπήρχε ένα δώρο για κάθε παιδί, καταχάρηκα και οι ευγενικοί άνθρωποι που είχαν ετοιμάσει το δέντρο μου επέτρεψαν να δώσω εγώ τα δώρα στα παιδιά.

Ήμουν τόσο δοσμένη σ' αυτό που έκανα, που δεν είχα κοιτάξει ακόμη τα δικά μου δώρα.»

Για τη γνώση γράφει: «Στην πορεία όμως από το «ρομαντικό» στο «πραγματικό» έμαθα πολλά πράγματα που δε θα είχα μάθει ποτέ αν δεν είχα αποκτήσει την πείρα. Ένα απ' αυτά είναι η πολύτιμη επιστήμη της υπομονής, που μας διδάσκει ότι θα πρέπει να καταπιανόμαστε με τη μόρφωσή μας σαν να ήταν ένας περίπατος στην εξοχή, χωρίς βιασύνη, με το μυαλό μας ανοιχτό και φιλόξενο σε κάθε είδους εντυπώσεις. Μια τέτοια γνώση πλημμυρίζει αόρατα την ψυχή μ' ένα αθόρυβο κύμα βαθιάς σκέψης. «Η γνώση είναι δύναμη». Μάλλον η γνώση είναι ευτυχία, γιατί το να έχεις γνώση – πλατιά, βαθιά γνώση – σημαίνει να ξέρεις να ξεχωρίζεις τα αληθινά ιδανικά από τα ψεύτικα και τα ψηλά από τα χαμηλά. Το να γνωρίζεις τις σκέψεις και τις πράξεις που σημάδεψαν την ανθρώπινη πρόοδο είναι σαν να νιώθεις τους χτύπους της μεγάλης καρδιάς της ανθρωπότητας μέσα στους αιώνες· κι όποιος δεν νιώθει σ' αυτούς τους χτύπους την πάλη για την κατάκτηση των ουρανών, αυτός σίγουρα είναι κουφός στις αρμονίες της ζωής».

Πνευματικοί παραλληλισμοί

Τα πνευματικά στοιχεία τής Χριστιανικής πίστης, ως εμπειρικά στοιχεία, ξένα προς τους άπειρους σ' αυτά, είναι διατυπωμένα στα Ιερά βιβλία μας με οικείες παρομοιώσεις, μέσα από την αισθητή ζωή μας: Το φως, το νερό, η μελωδία, η γλυκύτητα, η ψηλάφηση, η ευωδία... όλα αυτά, στοιχεία του κτιστού κόσμου γνωστά σ' εμάς από τις αισθήσεις μας, είναι οι τέλει παραλληλισμοί πνευματικών πραγματικοτήτων, τις οποίες «γεύονται» οι έμπειροι της πνευματικής ζωής. Και αυτό που κάνει τους παραλληλισμούς αυτούς τόσο κατάλληλους, είναι η ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ τους, για τη ζωή μας. Μια σημαντικότητα, που αναδύεται με μοναδικό τρόπο, μέσα από τα μάτια και την αντίληψη ενός ανθρώπου που τα εκτιμά ιδιαιτέρως. Με μια ιδιόζουσα εκτίμηση, εκείνου του ανθρώπου που τα στερήθηκε, (όπως η Κέλερ το φως και τη μελωδία), ή που μόνο μέσα από κάποια απ' αυτά, μπόρεσε να γνωρίσει τον κόσμο, (όπως η όσφρηση, η ψηλάφηση και η γεύση). Πράγματα που για εμάς είναι «δεδομένα», για εκείνη υπήρξαν τρομερές ανακαλύψεις, όπως το ότι το κάθε τι έχει ένα όνομα, ακόμα και αφηρημένες έννοιες που δεν μπορούσε να ψηλαφίσει, όπως η σκέψη! Αυτός ο παιδικός θαυμασμός για τα απλά για εμάς «δεδομένα» πράγματα της καθημερινότητας, που περιγράφει η Κέλερ, ΥΠΕΡΤΟΝΙΖΟΥΝ τη σημασία πλήθους Χριστιανικών μεταφορικών σχημάτων, δίνοντάς τους μία κολοσσιαία διάσταση, ικανή να αναδείξει εξ ίσου έντονα και την πνευματική σημασία τους!

Ποτέ δεν διάβασα στη ζωή μου άλλο βιβλίο που να δίνει τόση σημασία στην αφή και στην όσφρηση, στις βασικές αισθήσεις ενός τυφλού και κωφάλαλου. Και πόσο μου θύμιζε αυτό, τις παρόμοιες εκφράσεις της Αγίας Γραφής, που μιλούν για εμπειρίες όλων των αισθήσεων!

Είναι εκπληκτική η διαύγεια με την οποία ένας Χριστιανός μπορεί να δει στην αυτοβιογραφία της Κέλερ τέτοιους παραλληλισμούς. Καθώς διαβάζουμε για πράγματα που για εκείνη ήταν μεγάλες ανακαλύψεις στον φυσικό μας κόσμο, και στη θέση τους σκεφθούμε τα πνευματικά τους Χριστιανικά παράλληλα, μένουμε έκθαμβοι από την ταύτιση των εννοιών, σε ένα πνευματικό επίπεδο. Και η περιγραφή της εκτίμησής της για τα πράγματα αυτά που αδυνατούσε να βιώσει, υπεραυξάνει την εκτίμησή μας για όσα οι τυφλοί στο πνεύμα, αδυνατούμε να βιώσουμε.

Όσο διάβαζα το βιβλίο, στη σκέψη μου στροβιλίζονταν χωρία της Αγίας Γραφής, όπως: «εν Αυτώ ζωή ην, και η ζωή ην το φως των ανθρώπων... Ην το φως το αληθινόν, ό φωτίζει πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον» (Ιωάννης 1/α: 4, 9), ή «ο πιστεύων εις εμέ, καθώς είπεν η γραφή, ποταμοί εκ της κοιλίας αυτού ρεύσουσιν ύδατος ζώντος» (Ιωάννης 7/ζ: 38), ή «ζητείν τον Κύριον, ει άρα γε ψηλαφήσειαν αυτόν και εύροιεν, και γε ου μακράν από ενός εκάστου ημών υπάρχοντα» (Πράξεις 17/ιζ: 27), ή «Τω δε Θεω χάρις τω πάντοτε θριαμβεύοντι ημάς εν τω Χριστω και την οσμήν της γνώσεως αυτού φανερούντι δι' ημών εν παντί τόπω· ότι Χριστού ευωδία εσμέν τω Θεω εν τοις σωζομένοις και εν τοις απολλυμένοις, οίς μεν οσμή θανάτου εις θάνατον, οίς δε οσμή ζωής εις ζωήν» (Β' Κορινθίους 2/β: 14-16). Το «φως», η «οσμή», το «νερό», η «ψηλάφιση», όλα αυτά τα «κοινότυπα» της καθημερινότητάς μας, έμοιαζαν να αποκτούν μία καθοριστική γιγάντια σημασία στο βιβλίο αυτό. Και οι συσχετισμοί αναπόφευκτοι. Μία τυφλή και κωφή, να αναζητάει μονοπάτια εξόδου από την απομόνωσή της, για την ένταξη της στην κοινωνία των ανθρώπων από τη μία, ένας άνθρωπος τυφλός και κωφός στα πνευματικά από την άλλη, να αναζητάει τη θέση του στην κοινωνία των Αγίων του Θεού. Και μέσα απ' αυτόν τον βασικό και στοιχειώδη παραλληλισμό, καθώς μελετούσα, άρχισαν να αναδύονται στοιχεία και σημασίες, που έδιναν άλλο, έντονο χρώμα σε όσα ήδη είχα διαβάσει, ως τύπους της Χριστιανικής πνευματικότητας!

Ξεκινώντας να παρουσιάζω ορισμένους από αυτούς τους συσχετισμούς, να αναφέρω ότι ιδιαίτερη εντύπωση μου έκανε ο τρόπος που τελείωνε το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου της. Περιγράφοντας τις συγκεχυμένες εικόνες φωτός που είχαν μείνει σε λανθάνουσα κατάσταση στη μνήμη της, από τη βρεφική της ηλικία, όπου είδε το τελευταίο της φως. Γράφει το εξής: «Έχω ακόμη πολύ συγκεχυμένες αναμνήσεις αυτής της αρρώστιας. Ιδιαίτερα θυμάμαι με πόση τρυφερότητα προσπαθούσε η μητέρα μου να μαλακώσει τον πόνο μου τις ώρες που ήμουν

ξύπνια, τον τρόπο και την αγωνία που με τίναζαν από έναν ταραγμένο ύπνο, για να στρέψω τα μάτια μου ξερά και καυτά προς τον τοίχο, μακριά απ' το φως που τόσο αγαπούσα κάποτε και που τώρα έφτανε ως εμένα όλο και πιο θαμπό. Αλλά πέρα απ' αυτές τις φευγαλέες αναμνήσεις, όλα φαίνονται εξωπραγματικά, σαν εφιάλτης. Σιγά – σιγά συνήθισα τη σιωπή και το σκοτάδι που με τριγύριζαν και ξέχασα πόσο αλλιώς ήταν κάποτε, μέχρι που ήρθε εκείνη – η δασκάλα μου – που λευτέρωσε το πνεύμα μου. Αλλά τους πρώτους δεκαεννιά μήνες της ζωής μου το βλέμμα μου συνέλαβε φευγαλέες εικόνες. Ήταν τα πράσινα λιβάδια, ο φωτεινός ουρανός, τα δέντρα, τα λουλούδια. Κι όταν το σκοτάδι με τύλιξε, δεν μπόρεσε να σβήσει τελείως αυτές τις εικόνες. Αν είδαμε μια φορά, “η ημέρα είναι δική μας κι όλα όσα μας έδειξε η μέρα”». Και καθώς το διάβασα, στη σκέψη μου έλαμψε έντονα το χωρίο: «αδύνατον γαρ τους άπαξ φωτισθέντας γευσασμένους τε της δωρεάς της επουρανίου και μετόχους γεννηθέντας Πνεύματος Αγίου και καλόν γευσασμένους Θεού ρήμα δυνάμεις τε μέλλοντος αιώνος, και παραπεσόντας, πάλιν ανακαινίζειν εις μετάνοιαν» (Εβραίους στ/6: 4-6). Το φως, είτε το δει κανείς ως φυσικό φως με τα μάτια, είτε πρόκειται για το πνευματικό φως της θέωσης, που θα το δει με τα πνευματικά μάτια, είναι εμπειρία που αλλοιώνει για πάντα τον άνθρωπο. Και αυτός που τυφλώνεται έχοντας δει το φως δεν το ξεχνά ποτέ, όπως και αυτός που γνώρισε το πνευματικό φως. Γι' αυτό και αν κάποιος αρνιόταν τον Χριστό, έχοντας γνωρίσει το φωτισμό του ουρανού φωτός, αυτή θα ήταν ενέργεια καθαρά κακής προαίρεσης και οριστικής απόφασης, που δεν επιδέχεται μετάνοια. Αυτή την εξήγηση μου δίδαξε κάποτε ο δικός μου δάσκαλος, καθώς με βοηθούσε να ψηλαφίσω τα του Πνεύματος στα οποία υπήρχα (και υπάρχω) τυφλός. Και με παρόμοιο τρόπο, όποιος γνωρίσει αυτό το ουράνιο φως, (μου έλεγε ο δάσκαλός μου), ποτέ δεν το ξεχνάει, και αν δεν το ξαναδεί στη διάρκεια της ζωής του, με αυτό τον πόθο ζει και πορεύεται, και αυτή την ημέρα προσμένει, πότε θα το ξαναδεί! Γιατί χωρίς αυτό, για τον άνθρωπο που έστω και μια φορά το γνώρισε, ο κόσμος πλέον είναι (όπως χαρακτηριστικά μου έλεγε), «μουντός» και «μαυρόασπρος». Και αυτή η έκφραση της Έλεν, έδωσε για εμένα στις ερμηνείες αυτές, νέα δύναμη, με μια εξ εμπειρίας προτύπωση.

Λίγο πιο κάτω, άρχισε να περιγράφει τη σημασία του «νερού» στο ξύπνημά της, με την κατεύθυνση της δασκάλας της. Γράφει: «Κάποιος έβγαζε νερό και η δασκάλα μου έβαλε το χέρι μου στο στόμιο της αντλίας. Καθώς το κρύο νερό έπεφτε στο ένα μου χέρι, εκείνη σχημάτισε στο άλλο τη λέξη: «νερό», πρώτα αργά, μετά πιο γρήγορα. Στεκόμουν ακίνητη. Όλη μου η προσοχή ήταν στραμμένη στις κινήσεις των δαχτύλων της. Ξάφνου απόκτησα συνείδηση κάποιου πού 'χα λησμονήσει, το σύγκρου μιας σκέψης μου ξανάρθε· και κάπως έτσι μου αποκαλύφτηκε το μυστήριο

της γλώσσας. Τότε κατάλαβα ότι «νερό» σήμαινε το θαυμάσιο δροσερό «κάτι» που έτρεχε πάνω στο χέρι μου. Αυτή η ζωντανή λέξη ξύπνησε την ψυχή μου, τη γιόμισε φως, ελπίδα, χαρά, την ελευθέρωσε. Υπήρχαν ακόμη φραγμοί, είναι αλήθεια, αλλά φραγμοί που με τον καιρό θα έπεφταν». Και αμέσως διαβάζοντάς το, συνειδητοποίησα τη δύναμη του συμβολισμού του «νερού», που διαρκώς επανέρχεται στην Αγία Γραφή, ως σύμβολο «αναγέννησης» και «ζωοποίησης». Ο τρόπος με τον οποίο η συνείδηση του νερού οδήγησε το κοριτσάκι αυτό σε συνειδητοποίηση του κόσμου, μου θύμισε την αλλαγή που συντελείται στον άνθρωπο δια του αγίου βαπτίσματος, και τη δύναμη αυτού του μυστηρίου. Γιατί μια ΜΥΗΣΗ ήταν και για την Έλεν αυτή η νέα συνειδητότητα που αποκόμισε από την κατανόηση που της έδωσε το νερό. Όπως μια μύηση είναι για τον κάθε πιστό η κατάδυσή του στο υγρό στοιχείο, που τον φωτίζει, τον ελευθερώνει, τον βάζει σε δρόμο μετανοίας και φωτισμού, σε νέο τρόπο θέασης των όντων, και σε προσμονή της καινούριας ημέρας του Κυρίου. Και συνεχίζει η Έλεν: «Έφυγα από το αντλιοστάσιο διψασμένη για μάθηση. Το καθετί είχε ένα όνομα και το καθετί γεννούσε μια καινούρια σκέψη. Καθώς γυρνούσαμε σπίτι, ό,τι άγγιζα μου φαινότανε πως αναριγούσε από ζωντάνια. Και αυτό γιατί έβλεπα το καθετί με την καινούργια παράξενη όραση που είχε έρθει. Όταν περάσαμε την πόρτα, θυμήθηκα την κούκλα που είχα σπάσει... Τότε τα μάτια μου γέμισαν δάκρυα. Είχα καταλάβει τι είχα κάνει και για πρώτη φορά αισθάνθηκα λύπη και μεταμέλεια. Έμαθα πολλές καινούριες λέξεις εκείνη τη μέρα... ανάμεσά τους ήταν οι λέξεις μητέρα, αδελφή, δασκάλα. Λέξεις που έκαναν τον κόσμο ν' ανθίσει, «όπως η ράβδος του Ααρών, με λουλούδια». Το βράδι εκείνης της αξέχαστης ημέρας δεν υπήρχε στον κόσμο παιδί πιο ευτυχισμένο από μένα, έτσι, καθώς ξαπλωμένη στο μικρό μου κρεβάτι ξαναζούσα τη χαρά όλων αυτών που πέρασα και για πρώτη φορά στη ζωή μου,περίμενα ανυπόμονα να ξημερώσει η καινούρια μέρα».

«Συμπτώσεις»; Νομίζω κάτι παραπάνω από συμπτώσεις. Νομίζω ότι Αυτός «που φωτίζει κάθε άνθρωπο ερχόμενο στον κόσμο», φώτισε τη μέρα εκείνη δια του (τόσο πολύτιμου αυτού αγαθού για τη ζωή), του νερού, και το φτωχό αυτό κοριτσάκι, για να δώσει με την ίδια τη ζωή της, τύπο της σωτηρίας στους πιστούς. Μπορεί να κάνω λάθος και να είναι σύμπτωση. Μόνο που εγώ δεν πιστεύω στις συμπτώσεις.

Και μέσα από το ειδηλιακό τοπίο της αίσθησης που ξυπνούσε μέσα της η κατανόηση, κάποια στιγμή ξυπνάει και ο τρόμος! Όπως οι Ισραηλίτες, μετά την απελευθέρωση της Αιγύπτου, συναντούν τον Αμαλήκ!¹ . Γράφει η Έλεν:

«Μα εκείνο τον καιρό έμαθα επίσης πως η φύση δεν είναι πάντα ευγενική. Μια μέρα η δασκάλα μου κι εγώ гуρίζαμε από μια μεγάλη βόλτα. Ήταν ένα όμορφο πρωινό, αλλά καθώς περνούσε η ώρα, η μέρα γινόταν όλο και πιο ζεστή και πνιγερή. Και όταν επιτέλους αποφασίσαμε να γυρίσουμε στο σπίτι, αναγκασθήκαμε να σταματήσουμε μια δυο φορές για να ξεκουραστούμε κάτω από κάποιο δένδρο. Η τελευταία μας στάση ήταν μια αγριοκερασιά κοντά στο σπίτι. Η σκιά ήταν ευχάριστη και η δασκάλα μου με βοήθησε να σκαρφαλώσω και να βρω μια θεσούλα στα κλαδιά». Ήταν τόσο όμορφα και δροσερά πάνω κει που η μισ Σάλιβαν πρότεινε να κολατσίσουμε πάνω στο δένδρο. Της υποσχέθηκα να μείνω ήσυχη μέχρι να πάει στο σπίτι και να φέρει κάτι να φάμε.

Ξαφνικά όμως κάτι άλλαξε πάνω απ' το δέντρο. Όλη η ζεστασιά του ήλιου χάθηκε. Κατάλαβα πως ο ουρανός σκοτείνιασε, γιατί όλη η ζέση που για μένα σήμαινε φως, εξαφανίστηκε απ' την ατμόσφαιρα. Μια παράξενη μυρωδιά αναδύθηκε απ' τη γη. Την ήξερα αυτή τη μυρωδιά, είναι η μυρωδιά που έρχεται πριν απ' τη μπόρα κι αμέσως ένας απερίγραπτος φόβος άδραξε την καρδιά μου. Ένιωσα απόλυτα μόνη, αποκομμένη από τους φίλους μου και τη σταθερότητα της γης. Το απέραντο και άγνωστο με περιέβαλε. Απόμεινα ασάλευτη,² περιμένοντας, ενώ ένας παγωμένος φόβος απλωνόταν μέσα μου. Λαχταρούσα να γυρίσει η δασκάλα μου,³ μα αυτό που πάνω απ' όλα ήθελα ήταν να κατεβώ απ' το δένδρο.

Ακολούθησε μια ανησυχητική σιωπή και μετά τα φύλλα όλων των δένδρων άρχισαν να κινούνται δαιμονισμένα. Κάτι σαν ανατριχίλα διαπέρασε ολόκληρο το δέντρο κι ένα δυνατό φύσημα παραλίγο να με πετάξει κάτω. Ευτυχώς αρπάχθηκα μ' όλη μου τη δύναμη⁴. απ' το κλαδί. Το δέντρο ταρακουνήθηκε. Τα μικρά βλαστάρια σπάσανε και πέσανε γύρω μου. Ένιωσα μιαν άγρια διάθεση να πηδήσω κάτω, αλλά ο τρόμος με συγκράτησε. Μαζεύτηκα σ' ένα διχαλωτό κλαδί. Τα άλλα κλαδιά γύρω μου με μαστίγωναν. Το δέντρο τρανταζόταν, σάμπως κάτι βαρύ να 'πεφτε πάνω του και η δόνηση ανέβηκε ψηλά ως το κλαδί που ήμουνα καθισμένη. Η αγωνία μου έφτασε στο κατακόρυφο. Τη στιγμή όμως που σκεφτόμουνα πως το δέντρο κι εγώ όπου να 'ναι θα καταρρέαμε, ένιωσα το χέρι της δασκάλας μου να μ' αρπάζει και να με

κατεβάζει κάτω5».

Όλο αυτό θυμίζει για μια φορά ακόμα την πορεία ενός Χριστιανού προς τον φωτισμό, που κάποια στιγμή διακόπτεται βίαια από τον πειρασμό και τη δαιμονική επίθεση. Από τη θεοεγκατάλειψη, όταν νιώθει εντελώς μόνος και τρομαγμένος, σε πλήρες σκοτάδι, χωρίς δυνατότητες αντίδρασης, στο έλεος των συμφορών. Και περιμένει, και κρατιέται, και αντέχει, και ταράζεται, και κάποια στιγμή, στα όρια της δύναμής του, νιώθει το χέρι του Σωτήρα του να τον αγκαλιάζει και να τον στηρίζει με αγάπη, έτσι που δεν θα το αφήσει ποτέ ξανά!

Μια καταπληκτική παρόμοια πορεία! Τα παράλληλα είναι τόσα πολλά, για να είναι απλώς συμπτώσεις! Σαν κάποιος να «σμίλεψε» τη ζωή της και τις εκφράσεις της με τέτοιο τρόπο, που να εικονίζουν κάτι βαθύτερο! Διαβάζοντας το βιβλίο της Έλεν, αυτής της τυφλής και κουφής γυναίκας, έβλεπα μέσα σ' αυτό ένα έντονο φως, αλλά πνευματικό! Και είδα και αναγνώρισα και με το άρθρο μου αυτό μαρτυρώ, ότι αυτή που ο Θεός της στέρησε το φυσικό της φως, την άφησε να καθρεφτίσει λίγο από το δικό Του «φως που φωτίζει κάθε άνθρωπο ερχόμενο στον κόσμο» (Ιωάννης 1/α: 9), και την κατέστησε στην τρυφερή αυτή νεανική ηλικία της, λυχνάρι για πολλούς βασανισμένους ανθρώπους, αλλά και προφανή τύπο πνευματικής πορείας! Και κυρίως την έκανε «μέτρο» κρίσης, για όσους έχοντας όλες μας τις αισθήσεις, παραμένουμε τυφλοί και κουφοί, και στην καρδιά μας δεν βασιλεύει η αγάπη. Γι' αυτό στη φοβερή εκείνη ημέρα της δικαιοκρισίας, πολλοί θα (συν-)κριθούμε και θα καταισχυνθούμε από το φως αυτής της τυφλής, που πόθησε το φως και την κοινωνία, και έφθασε να γνωρίσει πράγματα που για πολλούς υγιείς παραμένουν μυστήρια ξένα, συχνά ως το τέλος της ζωής τους.

Μπορεί η Έλεν να μη γνώρισε ποτέ την Ορθόδοξη Εκκλησία του Κυρίου, λόγω των γεωγραφικών, χρονικών, και φυσικών περιορισμών της, και στα έργα της να υπάρχει έντονη η επιρροή της πλαστής Δυτικής ιστοριογραφίας του Διαφωτισμού και του Ρομαντισμού της εποχής της, (κάτι που και η ίδια υποψιάζεται, εντοπίζει και συγκαλυμμένα ομολογεί στο 21ο κεφάλαιο της βιογραφίας της), όμως με σπάνια ωριμότητα και δύναμη, εκμεταλλεύτηκε όλα όσα της δόθηκαν, και έφθασε όλα όσα μπορούσε να φθάσει. Πράγματα που πολλοί υγιείς της εποχής μας και της χώρας μας δεν φτάνουν ποτέ, αν και τους δίνονται δυνατότητες εκθετικά μεγαλύτερες από αυτές που δόθηκαν στην Έλεν. Γι' αυτό και άξιζε η ζωή της να

προτυπώσει την πορεία ενός πνευματικά τυφλού ανθρώπου προς το Φως.

Με συγκλόνισε μέχρι δακρύων η περιγραφή που κάνει, (ειδικά οι ανεπαίσθητοι συμβολισμοί που αφήνει να φανούν στα γραμμένα της), για το πώς ένιωθε «πελαγωμένη» σε έναν κόσμο που δεν κατανοούσε και φοβόταν, μια αίσθηση για την οποία έγραψε:

«Η πιο σημαντική μέρα της ζωής μου είναι η μέρα που ήρθε κοντά μου η δασκάλα μου, η Άνι Μάνσφιλντ Σάλιβαν. Γεμίζω απορία και θαυμασμό κάθε φορά που σκέφτομαι τις αμέτρητες αντιθέσεις που έχουν αυτές οι δύο ζωές που έζησα. Ήταν 3 Μαρτίου 1887, τρεις μήνες προτού κλείσω τα επτά. Το απόγευμα αυτής της αλησμόνητης ημέρας καθόμουν άφωνη στην πόρτα και περίμενα. Είχα καταλάβει κάπως από τα νοήματα της μητέρας μου και την πυρετώδη κίνηση στο σπίτι, ότι κάτι ασυνήθιστο επρόκειτο να συμβεί. Είχα στραμμένο το κεφάλι μου προς τον ουρανό κι ο απογευματινός ήλιος έλουζε το πρόσωπό μου, περνώντας μέσα από το πυκνό αγιόκλημα που σκέπαζε την είσοδο. Τα δάχτυλά μου από μόνα τους σχεδόν, χάιδευαν τα γνώριμα φύλλα και τα μπουμπούκια που μόλις είχαν βγει για να καλοσωρίσουν τη γλυκιά άνοιξη του Νότου. Δεν ήξερα τι θαύματα και εκπλήξεις μου φύλαγε το μέλλον. Βδομάδες τώρα ο θυμός και η πίκρα με μαστίγωναν αλύπητα και μια βαθιά ατονία είχα ακολουθήσει αυτόν τον παθιασμένο αγώνα.

Σας έτυχε ποτέ να βρεθείτε πάνω σ' ένα βαπόρι και να σας τυλίξει μια πυκνή ομίχλη σαν χειροπιαστό λευκό σκοτάδι και το μεγάλο καράβι να ρίχνει βολίδες, ψάχνοντας να βρει την ακτή, όλο ένταση κι ανυπομονησία, και σεις να περιμένετε καρδιοχτυπώντας πως όπου να 'ναι κάτι φοβερό θα συμβεί; Σαν ένα τέτοιο καράβι ήμουνα προτού αρχίσει η εκπαίδευσή μου, μόνο που εγώ δεν είχα ούτε πυξίδα, ούτε βολίδες κι ούτε είχα κανέναν τρόπο να μάθω πόσο κοντά ήταν το λιμάνι. “Φως, δώστε μου φως”, ήταν η άφωνη κραυγή της ψυχής μου και κείνη ακριβώς την ώρα το φως της αγάπης έπεσε πάνω μου...».

Και τότε, διαβάζοντας αυτή την περιγραφή της Έλεν, κάτι σκίρτησε μέσα μου. Θυμήθηκα μια παρόμοια (πνευματική όμως), αίσθηση που ένιωθα κάποτε, (πριν γνωρίσω την Εκκλησία του Κυρίου), όταν ψάχνοντας πελαγωμένος και χαμένος στο χάος των Προτεσταντικών θρησκειών, κάποια στιγμή καταπονημένος θέλησα

να εκφρασθώ, γράφοντας εκείνο το ποίημα, που άρχιζε και τέλειωνε έτσι:

«Σαν άνοιξα τα μάτια για να δω
κι είδα το πλοίο της ασφάλειας βουλιαγμένο,
ρίχτηκα μέσα στ' αφρισμένο το νερό,
στο ακρογιάλι για να βγω τ' αγαπημένο

Ένωθα δύναμη στις πρώτες απλωτές,
περνούσα μες το κύμα σαν δελφίνι,
μα ξάφνου, μάκρυνε το ακρογιάλι λες
και ένωσα τη δύναμη να σβήνει...

...

...μάθε με Κύριε το κύμα να παλεύω,
να βρίσκω τ' ουρανού τα μονοπάτια
και σαν τη νύφη γρήγορα να φτάσω
στης χώρας μας τα ολόχρυσά παλάτια»

Διαβάζοντας τα λόγια της Έλεν, επανήλθαν στη θύμησή μου όλα εκείνα τα παρόμοια συναισθήματα αγωνίας, σύγχυσης, τύφλωσης και απελπισμένης αναζήτησης, και ένωσα λιγάκι σαν να την καταλάβαινα! Γιατί είναι μεν η ιστορία της «απλό» μόνο παράδειγμα πνευματικής πορείας, (παρά την εξουθενωτική της ένταση), αλλά και η πνευματική πορεία, είναι κάτι παράλληλο με την απελπισμένη αναζήτηση αυτού του κοριτσιού· και κάποιος που έχει βιώσει κάτι παρόμοιο, ακόμα και σε διαφορετικό (πνευματικό) τομέα, μπορεί αμυδρά να κατανοήσει τι συνέβαινε στην ταραγμένη ψυχή της.

Η σχέση της με τα πρώτα της βιβλία στη μέθοδο Μπράιγ, έμοιαζε με τη σχέση

ενός πιστού και της Αγίας Γραφής. Δείτε πώς περιγράφει αυτή τη σχέση:

«Η απόσταση από το τυπωμένο φύλλο στο τυπωμένο βιβλίο ήταν ένα βήμα μονάχα. Πήρα το «Αναγνωστικό για Αρχάριους» και κυνηγούσα τις λέξεις που ήξερα· όταν τις έβρισκα, η χαρά μου ήταν τόσο μεγάλη όπως όταν παίζεις κρυφτό και βρίσκεις τον άλλον. Έτσι άρχισα να διαβάζω». Κατά τον ίδιο τρόπο, η Αγία Γραφή είναι για τον πιστό «λυχνάρι σε σκοτεινό τόπο, μέχρι ο Φωσφόρος να ανατείλει στην καρδιά του πιστού» (Β΄ Πέτρου 1/α: 19). Ως τότε που το λαμπρό φως του Χριστού θα φωτίσει τον άνθρωπο, χαίρεται να μελετάει αυτό το «αναγνωστικό για αρχαρίους», και στο φως της Αγίας Γραφής να συγκρίνει τις εμπειρίες του με αυτά που βρίσκει εκεί μέσα.

Η σχέση της με τη δασκάλα της, είναι κάτι παράλληλο με τη σχέση ενός πιστού και του Πνευματικού του. Δείτε πώς εκφράζεται γι' αυτή τη σχέση:

«...η δασκάλα μου, μου διάβασε το βιβλίο «Ο έγκλειστος Ναυτίλος» και μου έδειξε ότι η διαδικασία του χτισίματος του όστρακου από τα μαλάκια συμβολίζει την ανάπτυξη του μυαλού. Όπως ακριβώς το θαυματουργό επικάλυμμα του Ναυτίλου μετατρέπει την ύλη που απορροφά από το νερό σε μέρος του εαυτού του, έτσι και οι γνώσεις που αποχτά κανείς περνούν από μια παρόμοια διαδικασία και γίνονται μαργαριτάρια σκέψης...

...Στην αρχή ήμουν μονάχα ένας μικρός σωρός δυνατοτήτων. Η δασκάλα μου ήταν που μου τις ανέπτυξε και τις καλλιέργησε. Όταν ήρθε κοντά μου, το καθετί μοσχομύρισε αγάπη, χαρά και νόημα. Δεν έχασε ποτέ την ευκαιρία να μου δείξει την ομορφιά που κρύβει μέσα του το καθετί, ούτε ποτέ σταμάτησε να προσπαθεί με τη σκέψη, την πράξη και το παράδειγμα, να κάνει τη ζωή μου γλυκιά και χρήσιμη...

...Κατάλαβε πως το μυαλό ενός παιδιού είναι σαν το μικρό ποτάμι που κυλάει και χορεύει χαρούμενα πάνω στην πετρώδη κοίτη της μόρφωσής του και καθρεφτίζει εδώ ένα λουλούδι, εκεί ένα θάμνο, πιο πέρα ένα πυκνό σύννεφο. Και προσπάθησε να οδηγήσει το νου μου, γνωρίζοντας ότι, σαν το ποταμάκι κι αυτός, πρέπει να

τρέφεται από ρέματα του βουνού και κρυμμένες πηγές, μέχρι που να γίνει ένα πλατύ και βαθύ ποτάμι, ικανό να καθρεφτίσει στην ήρεμη επιφάνειά του κυματιστούς λόφους, τις φωτεινές σκιές των δέντρων και κυματιστούς λόγους, τις φωτεινές σκιές των δέντρων και τους γαλάζιους ουραμούς, καθώς και το γλυκό προσωπάκι ενός μικρού λουλουδιού»⁶.

Και η Έλεν καταλήγει περί του σημαντικού ρόλου του δασκάλου προς το φως:

«Οποιοσδήποτε δάσκαλος μπορεί να έχει ένα παιδί στο σχολείο, δεν μπορεί όμως ο οποιοσδήποτε δάσκαλος να το κάνει να μάθει. Το παιδί δε θα δουλέψει χαρούμενα παρά μόνο αν αισθάνεται ελεύθερο, είτε όταν δουλεύει, είτε όταν αναπαύεται· πρέπει να νιώθει τη λάμψη της νίκης και το βούλιαγμα της απογοήτευσης, πριν δεχτεί με τη θέλησή του τα καθήκοντα που του φαίνονται άχαρα, και πριν αποφασίσει να τραβήξει θαρρετά το δρόμο του μέσα στην πληκτική ρουτίνα των σχολικών βιβλίων.

Η δασκάλα μου είναι τόσο κοντά μου που μου είναι αδύνατο να φανταστώ τον εαυτό μου σαν κάτι ξεχωριστό απ' αυτήν. Δεν μπορώ ποτέ να πω μέχρι ποιο βαθμό η αγάπη που έχω για τα όμορφα πράγματα είναι έμφυτη ή είναι έργο δικό της. Αισθάνομαι πως η ύπαρξή μου είναι αδύνατο να χωριστεί από τη δική της, και πως τα βήματα της ζωής μου είναι και δικά της βήματα. Ό,τι καλύτερο έχω μέσα μου σ' αυτήν ανήκει, δεν υπάρχει ταλέντο ή φιλοδοξία ή χαρά που να μην ξύπνησε το γεμάτο αγάπη άγγιγμά της»⁷.

Η πορεία μίας τυφλής κωφάλαλης προς την ανθρώπινη κοινωνία, είναι μία πορεία προσωπική, που αν ο ίδιος ο άνθρωπος δεν αγωνισθεί με πείσμα, δεν στεφανώνεται, όσο καλούς δασκάλους και αν έχει. Και μοιάζει με την πορεία ενός Χριστιανού, που όσο και αν τον «σπρώχνουν», αν ο ίδιος δεν έχει τη θέληση και την επιμονή, δεν θα φθάσει ποτέ στον ουρανό. Δείτε πώς μοιάζουν αυτές οι δύο πορείες, μέσα από την περιγραφή της (τυφλής!!!) Έλεν:

«...όποιος θέλει να κερδίσει την αληθινή γνώση πρέπει να αναρριχηθεί στο βουνό της δυσκολίας μόνος του κι εφόσον δεν υπάρχει εθνική οδός για την κορυφή,

πρέπει ν' ανέβω τις κορδέλες με τα δικά μου μέσα. Πολλές φορές γλιστράω, πέφτω, ξανασηκώνομαι, τρέχω ως την άκρη κρυμμένων εμποδίων, χάνω το ηθικό μου και πάλι το ξαναβρίσκω και πάω καλύτερα, μοχθώ ν' ανέβω, κερδίζω λίγο δρόμο, νιώθω να παίρνω κουράγιο, αποχτώ μεγαλύτερη όρεξη και σκαρφαλώνω ψηλότερα και αντικρίζω τον ανοιχτό ορίζοντα. Κάθε αγώνας είναι μια νίκη. Μια ακόμη προσπάθεια και φτάνω το φωτεινό σύννεφο, τα γαλάζια βάθη τ' ουρανού, τις ψηλές κορφές της επιθυμίας μου».

Άνθρωποι που έρχονται στην Εκκλησία από μια αίρεση, συχνότατα (αν όχι πάντα), αναζητούν ανθρώπους που έφυγαν και αυτοί από την αίρεση, (έναν κατ' εξοχήν χώρο «τυφλών» και «κωφών» πνευματικά), γιατί έχουν τις ίδιες εμπειρίες, και κατά κάποιο τρόπο «μιλούν την ίδια γλώσσα», και έχουν κοινά ενδιαφέροντα, γιατί «αλληλοκαταλαβαίνονται», και δίνουν την ίδια έμφαση σε πράγματα που για άλλους δεν έχουν την ίδια σημασία και αξία. Δείτε πώς περιγράφει κάτι παρόμοιο η Έλεν: «Δεν είχαμε καλά καλά φτάσει στο Ίδρυμα Πέρκινς για τυφλούς κι έπιασα φιλίες με τα μικρά τυφλά παιδιά. Ένιωσα απέραντη χαρά όταν ανακάλυψα ότι ξέρανε το αλφάβητο των κουφών. Τι ευδαιμονία να μπορώ να κουβεντιάζω στη γλώσσα των κουφών με άλλα παιδιά! Μέχρι τότε ήμουν σαν ξένη που μιλάει με διερμηνέα».

Και για τους ανθρώπους με αναπηρία αντίληψης του γύρω κόσμου, σε όλη του την ομορφιά, γράφει: «Τα παιδιά που ακούνε μαθαίνουν τη γλώσσα χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια. Πιάνουν στον αέρα τις λέξεις που φεύγουν απ' τα χείλη των άλλων, ενώ τα κουφά παιδιά πρέπει να τις κατακτήσουν λίγο – λίγο, αργά και οδυνηρά. Όποια όμως και να είναι η διαδικασία, το αποτέλεσμα είναι θαυμάσιο». Κάτι που θυμίζει έντονα τον βασανιστικό τρόπο με τον οποίο κάποιος με μάτια και αυτιά κλειστά από το σκοτάδι της αίρεσης, μαθαίνει αργά και δύσκολα να αντιλαμβάνεται σωστά τον πραγματικό κόσμο του Θεού, εν τη Εκκλησία. Αυτά που για τους άλλους είναι τόσο απλά και κατανοητά, στον άνθρωπο με την αναπηρία της αίρεσης, πρέπει να του τα δίνεις με το σταγονόμετρο· να του εξηγείς λέξη – λέξη πράγματα προφανή, και να αναρωτιέσαι «γιατί δεν τα βλέπει;» Αλλά όταν τελικά ο άνθρωπος αυτός εδραιωθεί στην πίστη, τότε οι όροι αντιστρέφονται! Εκτιμάει τόσο αυτά που έμαθε, (γιατί έχει μέτρο σύγκρισης την πρότερη κατάστασή του), και εκτιμάει τόσο αυτά που στερήθηκε, (περισσότερο από αυτούς που πάντοτε τα είχαν), που πλέον σαν την Έλεν Κέλερ εξαγγέλλει παντού τη δωρεά αυτή του Θεού και λέει: «Μια Θεϊκή δύναμη άγγιξε το πνεύμα μου και του έδωσε φως»!

Μου αφαίρεσαν αυτό που θα έπρεπε να είναι τα αυτιά μου (ακοή)

(ήρθε ο Μπετόβεν και μου σκούπισε τα δάκρυα)

Μου αφαίρεσαν αυτό που θα έπρεπε να είναι η γλώσσα μου (ομιλία)

(αλλά εγώ είχα μιλήσει με τον Θεό όταν ήμουν νέα)

Εκείνος δεν τους άφησε να μου αφαιρέσουν την ψυχή –

έχοντας αυτήν, συνεχίζω να έχω το όλον.

Σημειώσεις

1. "Τότε ήρθε ο Αμαλήκ, και πολέμησε με τον Ισραήλ στη Ραφιδείν. Και ο Μωυσής είπε στον Ιησού: Διάλεξε για μας άνδρες, και βγαίνοντας, πολέμησε με τον Αμαλήκ· αύριο, εγώ θα σταθώ επάνω στην κορυφή τού βουνού, κρατώντας στο χέρι μου τη ράβδο τού Θεού. Και ο Ιησούς έκανε όπως του είπε ο Μωυσής και πολέμησε με τον Αμαλήκ· και ο Μωυσής, ο Ααρών, και ο Ωρ ανέβηκαν επάνω στην κορυφή τού βουνού. Και όταν ο Μωυσής ύψωνε τα χέρια του, ο Ισραήλ νικούσε· και όταν κατέβαζε τα χέρια του, ο Αμαλήκ νικούσε. Και τα χέρια τού Μωυσή είχαν βαρύνει· γι' αυτό, αφού πήραν μια πέτρα, την έβαλαν από κάτω του, και κάθησε επάνω σ' αυτή· και ο Ααρών και ο Ωρ, ένας από το ένα μέρος, και ένας από το άλλο, υποβάσταζαν τα χέρια του· και τα χέρια του έμεναν στηριγμένα μέχρι τη δύση τού ήλιου. Και ο Ιησούς κατέστρεψε τον Αμαλήκ, και τον λαό του, με μάχαιρα" (Έξοδος 17/ιζ: 8-13).

2. "Αλλά, ευχαριστία ανήκει στον Θεό, ο οποίος μάς δίνει τη νίκη διαμέσου τού Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Ώστε, αγαπητοί μου αδελφοί, γίνεστε στερεοί, αμετακίνητοι, περισσεύοντας πάντοτε στο έργο τού Κυρίου, γνωρίζοντας ότι ο κόπος σας δεν είναι μάταιος εν Κυρίω" (Α' Κορινθίους 15/ιε: 57-58).

3. "Ας μη ταραάζεται η καρδιά σας· πιστεύετε στον Θεό, και σε μένα πιστεύετε" (Ιωάννης 14/ιδ: 1).

4. "Δεν αντισταθήκατε ακόμα μέχρις αίματος, αγωνιζόμενοι ενάντια στην αμαρτία· και λησμονήσατε τη νουθεσία, που μιλάει σε σας ως προς γιους, λέγοντας: «Γιε μου, μη καταφρονείς την παιδεία τού Κυρίου· ούτε να αποθαρρύνεσαι, όταν ελέγχεσαι απ' αυτόν. Επειδή, όποιον ο Κύριος αγαπάει, τον περνάει από παιδεία· και μαστιγώνει κάθε γιο τον οποίο παραδέχεται»." (Εβραίους 12/ιβ: 4-6).

5. "Πειρασμός δεν σας κατέλαβε, παρά μονάχα ανθρώπινος· όμως, είναι πιστός ο Θεός, ο οποίος δεν θα σας αφήσει να πειραστείτε περισσότερο από τη δύναμή σας,

αλλά μαζί με τον πειρασμό θα κάνει και την έκβαση, ώστε να μπορείτε να υποφέρετε” (Α΄ Κορινθίους 10/ι: 13).

6. “Γι’ αυτό, λυγίζω τα γόνατά μου προς τον Πατέρα τού Κυρίου μας Ιησού Χριστού, από τον οποίο κάθε πατριά στους ουρανούς κι επάνω στη γη ονομάζεται· για να σας δώσει σύμφωνα με τον πλούτο τής δόξας του να κραταιωθείτε με δύναμη δια τού Πνεύματός του στον εσωτερικό άνθρωπο· ώστε, ο Χριστός, διαμέσου τής πίστης, να κατοικήσει μέσα στις καρδιές σας· για να μπορέσετε, ριζωμένοι και θεμελιωμένοι με αγάπη, να καταλάβετε μαζί με όλους τούς αγίους, ποιο είναι το πλάτος και το μήκος, και το βάθος και το ύψος· και να γνωρίσετε την αγάπη τού Χριστού, που υπερβαίνει κάθε γνώση, για να γίνετε πλήρεις με ολόκληρο το πλήρωμα του Θεού” (Εφεσίους 3/γ: 14-19).

7. “Επειδή, αν έχετε μύριους παιδαγωγούς εν Χριστώ, δεν έχετε όμως πολλούς πατέρες· επειδή εγώ σας γέννησα εν Χριστώ Ιησού δια τού ευαγγελίου” (Α΄ Κορινθίους 4/δ: 15).

N. M.

Αποσπάσματα από το βιβλίο:

“Η ιστορία τής ζωής μου” τής Έλεν Κέλερ

Ένα βιβλίο που εκδόθηκε από τις Εκδόσεις Εκπαιδευτικών «Περιβολάκι», (Αθήνα, 1999), σε ελεύθερη απόδοση και διορθώσεις τού

Γιώργου Μπόρα

Ο.Ο.Δ.Ε

Πηγή: fdathanasiou.wordpress.com